

УДК 346.9

ПРАВОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ СТВОРЕННЯ ВИЩОГО СУДУ З ПИТАНЬ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Олександр Дроздов,
*доктор юридичних наук, професор, адвокат,
заслужений юрист України, член Комісії з питань
правової реформи при Президентові України,
м. Харків, Україна*

Аналіз правового та організаційного забезпечення створення Вищого суду з питань інтелектуальної власності виявив наявність наукової проблеми щодо відсутності реалізації конституційного положення, згідно з яким вищі спеціалізовані суди можуть діяти відповідно до закону, відсутності Закону України «Про Вищий суд з питань інтелектуальної власності», а також спеціальних процесуальних норм, які мають забезпечувати діяльність цього суду з розгляду судових справ щодо прав інтелектуальної власності.

Метою статті є аналіз ключових правових та організаційних проблем створення ВСПІВ, основних положень проекту спеціального закону щодо цього суду, виявлення прогалин процесуального права та розроблення пропозицій щодо їх змістовного наповнення.

Ключові слова: судочинство, право інтелектуальної власності, Вищий суд з питань інтелектуальної власності, право Європейського Союзу

Президент України Володимир Зеленський 11 червня 2021 року указом № 231/2021 затвердив «Стратегію розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021–2023 роки», якою визначено, що одним зі шляхів покращення доступу до право-

суддя є завершення конкурсів на посади суддів Вищого суду з питань інтелектуальної власності (далі — ІР-суд, ВСПІВ) та його Апеляційної палати, а також створення умов для початку роботи суду¹.

Микола Потоцький,
*доктор юридичних наук, адвокат,
патентний повірений, голова Комітету
з інтелектуальної власності, що діє у складі НААУ,
м. Київ, Україна
ID ORCID: 0000-0002-1555-2786*

¹ Про Стратегію розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021–2023 роки: Указ Президента України від 11 червня 2021 року № 231/2021. № 113. Урядовий кур'єр офіційне видання від 15.06.2021.

Виконання цього завдання можливе за умови відновлення роботи Вищої кваліфікаційної комісії суддів України (далі — ВККС, Комісія). Саме з цією метою було розроблено законопроект № 3711-д «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та деяких законів України щодо відновлення роботи Вищої кваліфікаційної комісії суддів України». Його було прийнято Верховною Радою України 13 липня 2021 року, а 5 серпня 2021 року закон № 1629-IX набув чинності.

У кадрових суддівських питаннях ВККС відведена важлива роль, проте не остаточна. Усі ухвалені кадрові рішення Комісії будуть «ревізуватися» Вищою радою правосуддя (далі — ВРП), яка, одночасно з набуттям чинності 5 серпня 2021 року Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо порядку обрання (призначення) на посади членів Вищої ради правосуддя та діяльності дисциплінарних інспекторів Вищої ради правосуддя» № 1635-IX (реєстраційний номер законопроекту 5068), вступає в дещо турбулентний період своєї діяльності. Обидва закони (№ 1629-IX і № 1635-IX) є вкрай важливими для судової системи і тривалий час активно обговорювалися правовою спільнотою, адже містять чимало дискусійних питань.

З початком роботи ВККС та унормуванням роботи ВРП можна сподіватися на активізацію процесу утворення ВСПІВ, чого вже більше 20 років очікують автори, винахідники та інші суб'єкти права інтелектуальної власності. Саме зі створенням цього суду пов'язують подолання хронічних проблем судочинства у цій сфері: тривалі строки розгляду справ, часта неузгодженість судової практики, превалювання кількості висновків судової експертизи над їхньою обґрунтованістю, незапровадження сучасних технологій, які

спростили б доступ до правосуддя та сприяли б швидкому й ефективному захисту прав.

Питання початку діяльності ІР-суду піднято на найвищій державний рівень. У Стратегії розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021–2023 роки, яку затверджено Указом Президента України від 11 червня 2021 року № 231/2021, наголошується на необхідності завершення конкурсів на посади суддів ВСПІВ та його Апеляційної палати, а також створення умов для початку роботи цього суду.

На необхідності якнайшвидшого початку роботи ВСПІВ акцентують увагу як самі судді (Б. Львов) так і адвокати (С. Барбашин)². Проблеми створення та функціонування ІР-суду досліджували відомі українські науковці: І. Л. Антипова, А. М. Білецька, О. Є. Блажівська, Ю. Л. Бошицький, М. К. Галянтич, В. Г. Гриценко, О. Ф. Дорошенко, В. О. Жаров, Ю. С. Канарик, І. Кісліцина, І. Ф. Коваль, А. О. Кодинець, О. Ю. Коротун, В. С. Москаленко, А. Новак, О. П. Орлюк, В. О. Петлюк, Ю. О. Ремескова., Ю. С. Цапун, А. В. Шабалін О. О. Штефан та інші. Разом з тим, динаміка розвитку суспільних відносин у сфері інтелектуальної власності, обумовлена поширенням інформаційних технологій, наслідками пандемії COVID-19, які вимагають удосконалення підходів до підвищення стандартів доступу до правосуддя, невідповідністю процесуального законодавства України актам Європейського Союзу, актуалізують фокус досліджень на правових та організаційних проблемах створення ВСПІВ.

З огляду на зазначене, **метою цього дослідження** є аналіз ключових правових та організаційних проблем створення ВСПІВ, основних положень проекту спеціального закону щодо цього суду, виявлення прогалин процесуального

² Новіков І. Вищий ІР-суд має розв'язати безліч проблем, але поки сам залишається проблемою. URL: https://zib.com.ua/ua/147582-vischiy_ip-sud_mae_rozvyazati_bezlich_problem_ale_poki_sam_z.html.

права та розроблення пропозицій щодо їх змістовного наповнення.

Аналіз порушеної проблематики доцільно розпочати з ретроспективного огляду ідеї утворення спеціалізованої судової інстанції з вирішення спорів у сфері інтелектуальної власності в Україні.

Законодавство СРСР з питань інтелектуальної власності у 1991 році, а саме закони «Про винаходи в СРСР», «Про промислові зразки», «Про товарні знаки та знаки обслуговування» містили положення про Патентний суд СРСР. Проте у зв'язку з розпадом Радянського Союзу відповідні правові акти на території України не набули чинності.

У 2001 році питання утворення ІР-суду актуалізував тодішній Президент України Леонід Кучма, який указом від 27 квітня 2001 року № 285/2001 «Про заходи щодо охорони інтелектуальної власності в Україні» доручив Кабінету Міністрів України вивчити питання щодо створення спеціалізованого патентного суду.

Не залишалась осторонь дискусії щодо утворення ІР-суду і Верховна Рада України, яка 27 червня 2007 року прийняла постанову № 1243-V, що схвалювала рекомендації парламентських слухань «Захист прав інтелектуальної власності в Україні: проблеми законодавчого забезпечення та правозастосування», згідно з якими парламенту було рекомендовано розглянути питання щодо віднесення справ з вирішення спорів, пов'язаних із порушенням прав на об'єкти промислової власності, до юрисдикції господарських судів, урахувавши підготовленість судівського корпусу таких судів стосовно кваліфікованого розгляду зазначених справ, суб'єктний склад цих спорів, запроваджену спеціалізацію суддів, а також світовий досвід розгляду таких справ саме спеціалізованими судами.

До питання реформи захисту права інтелектуальної власності повернулися лише у 2015 році, коли тодішній Президент України Петро Порошенко ука-

зом від 12 січня 2015 року № 5/2015 схвалив «Стратегію сталого розвитку «Україна — 2020».

У розвиток вищезазначеної стратегії у 2016 році Верховна Рада України ухвалила Закон України «Про судоустрій і статус суддів», яким передбачалося, що в системі судоустрою діють вищі спеціалізовані суди як суди першої та апеляційної інстанції з розгляду окремих категорій справ. Вищими спеціалізованим судом є, зокрема, ВСПІВ.

Знаковим для сфери інтелектуальної власності став 2017 рік. Президент України Петро Порошенко указом від 29 вересня 2017 року № 299/2017 утворив ВСПІВ з місцезнаходженням у Києві.

Конкурс на зайняття вакантних посад суддів цього суду оголошено ВККС у вересні 2017 року, у жовтні 2018 року стартував конкурс до Апеляційної палати ІР-суду, утім завершити ці конкурси Комісії не вдалося — повноваження членів ВККС були припинені у зв'язку з прийняттям Верховною Радою України Закону України від 16 жовтня 2019 року № 193-IX «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та деяких законів України щодо діяльності органів суддівського врядування». Цей закон набув чинності 7 листопада 2019 року.

Попри те що процеси навколо кадрової складової ІР-суду були призупинені до відновлення роботи ВККС, «машина створення інтелектуального правосуддя» вже розпочала незворотній рух уперед. Так, у 2019 році Законом України «Про Державний бюджет України на 2020 рік» було передбачено видатки на Вищий суд з питань інтелектуальної власності, його апарат та здійснення правосуддя. А через рік, у 2020-му, призначено тимчасового виконувача обов'язки керівника апарату — Н. І. Глібочану.

Того ж року відбулася інша знакова подія, яка, з одного боку, засвідчила інтерес народних обранців до теми ІР-суду та, з іншого — можливе розширення поля для діяльності ВСПІВ. У пар-

ламенті було зареєстровано основний та альтернативні законопроекти про внесення змін до деяких законів України щодо конкуренційно-антимонопольної реформи (№№ 2730, 2730-1, 2730-2), якими передбачено положення про розширення категорій спорів, які розглядатимуться цим судом. Такий крок є доволі дискусійним і неоднозначно сприймається в науковому середовищі.

Парламентарі намагалися вирішити проблему заблокованої ВККС шляхом передачі повноважень щодо вирішення окремих кадрових питань від Комісії до ВРП. Відповідний законопроект № 4229 від 19 жовтня 2020 року «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та Закону України «Про Вищу раду правосуддя» щодо завершення конкурсних процедур на зайняття посад суддів місцевих судів» навіть було прийнято на початку 2021 року в першому читанні. Серед іншого він передбачав тимчасово, до дня формування повноважного складу ВККС, проведення і завершення конкурсів, оголошених ВККС 5 серпня 2019 року щодо кандидатів на посаду судді місцевого суду, передати до ВРП. Якби це тимчасове рішення запрацювало та виявилось ефективним, імовірно, його можна було б поширити «руками законодавця» й на конкурс до ІР-суду. Проте у парламенті доцільнішим уважали повноцінне відновлення роботи ВККС — саме тому документ № 4229 так і не позбувся означення «проект»; саме це є головною метою Закону № 1629-IX, з якого ми розпочинали це дослідження.

У Верховній Раді України 29 грудня 2021 року було зареєстровано (№ 6487) проект закону «Про Вищий суд з питань інтелектуальної власності». Як зазначено у пояснювальній записці до цього проекту, його розроблено з метою врегулювання правовідносин щодо організації та діяльності названого суду. Вказаних цілей, як ідеться в документі, можна досягти завдяки унормуванню в окремому законі питань статусу, місцезнаход-

ження, правової основи діяльності, завдань, повноважень та складу ВСППВ, оптимізації спеціальних вимог до судді цього суду, визначенню основ забезпечення його діяльності.

Слід зазначити, що у багатьох розвинутих країнах світу діють спеціалізовані суди з розгляду справ щодо захисту прав інтелектуальної власності. І майже в кожній країні діяльність такого суду є «історією успіху». Згадаємо лише деякі з них: Патентний суд Великої Британії, Федеральний Патентний Суд Швейцарії, Суд з інтелектуальних прав Російської Федерації, Федеральний патентний суд Німеччини. Останній, наприклад, було створено ще в 1961 році як самостійний і незалежний федеральний суд, що у своєму складі має професійних суддів, які є технічними експертами і мають освіту в галузі природничих або технічних наук. До речі, у Швейцарії створено Федеральний патентний суд, як суд першої інстанції, що розпочав розгляд справ у січні 2012 року. Спеціалізовані ІР-суди є також у Білорусі, Португалії, Таїланді, Туреччині, Фінляндії, Швеції.

Зазначимо, що в Туреччині цивільні справи стосовно інтелектуальної власності можуть бути передані до спеціалізованих судів з питань інтелектуальної власності в Анкарі, Стамбулі та Ізмірі, а також до загальних цивільних судів першої інстанції в містах, де таких спеціалізованих судів не існує. Кримінальні справи щодо інтелектуальної власності також можуть бути передані до відповідних спеціалізованих судів з питань інтелектуальної власності, а також до загального кримінального суду першої інстанції в містах, де таких спеціалізованих судів не існує.

У Китаї створено Суду з питань інтелектуальної власності в таких мегаполісах як Пекін, Шанхай та Гуанчжоу. До юрисдикції цих судів віднесено цивільно-правові та адміністративні спори, що впливають з патентування та реєстрації щодо нових сортів рослин, дизайну, інтегральних мікросхем, тех-

нічних секретів; цивільних та адміністративних справ про комп'ютерне програмне забезпечення; адміністративні справи, пов'язані з авторськими правами, торговельними марками, недобросовісною конкуренцією; цивільні справи, пов'язані з визнанням торговельних марок добре відомими.

У Сінгапурі внесено зміни до закону «Про Верховний суд» та змінено структуру Верховного суду Сінгапуру, до складу якого входять Апеляційний суд та Високий суд: Високий суд перейменований на «Палату Високого суду у загальних справах» та створено нову структуру «Палата Високого суду у апеляційних справах». У законі викладено компетенцію судів, зокрема, можливість розглядати апеляції у справах щодо інтелектуальної власності.

З посиленням інтегрованості України до європейського правового простору істотний вплив на застосування законодавства у сфері інтелектуальної власності в Україні, а отже й на діяльність ВСПІВ поряд з міжнародними договорами, учасницею яких вже є Україна, здійснюватиме законодавство Європейського Союзу, зокрема Регламент (ЄС) 608/2013 щодо забезпечення митними органами дотримання прав інтелектуальної власності; Регламент (ЄС) 1257/2012 про створення єдиної патентної охорони; Регламент (ЄС) 1215/2012 про юрисдикцію та визнання і виконання судових рішень з цивільних та комерційних питань, Директива № 2004/48/ЄС Європейського парламенту та Ради ЄС щодо забезпечення прав інтелектуальної власності, Директива (ЄС) 2016/943 Європейського парламенту та Ради ЄС про охорону нерозкритих ноу-хау та ділової інформації (комерційної таємниці) від незаконного придбання, використання та розкриття тощо.

Прикметним є й те, що Угодою про Єдиний патентний суд (Agreement on a Unified Patent Court) планувалося

створити патентний суд країн-членів Європейського Союзу та наділити його виключною юрисдикцією щодо розгляду всіх справ про порушення і визнання недійсними європейських та єдиних патентів ЄС, а також справ про порушення і дійсність свідоцтв додаткової охорони — свідоцтв, що видаються на підставі Регламенту ЄС №469/2009 щодо медичних продуктів або Регламенту ЄС №1610/96 щодо фітофармацевтичних продуктів³.

Очевидно, що створення ІР-суду в сучасних умовах, зважаючи на те що розбудова інноваційної економіки неможлива без гарантій захисту права інтелектуальної власності, є невідкладною вимогою часу, а серед основних проблем, вирішення яких очкує від ІР-суду професійна спільнота сфери інтелектуальної власності, є:

- 1) *конфлікт юрисдикцій у справах у цій сфері*. Спори про право інтелектуальної власності тривалий час розглядалися судами адміністративної, господарської та цивільної юрисдикції. Зазначене мало наслідком порушення принципу правової визначеності щодо органу, компетентного вирішувати такі спори, а також унеможливило забезпечення формування єдності судової практики у цій сфері;
- 2) *строки розгляду відповідної категорії спорів*. Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності (стаття 41), а також Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (стаття 230) (далі — Угода про асоціацію) містять положення про те, що процедури захисту не мають спричиняти необґрунтовані строки, містити безпідставні часові обмеження або невикордані затримки.

³ Андрощук Г. О., Работягова Л. І. Єдиний патентний суд ЄС: організаційні та економіко-правові засади функціонування. Наука технології інновації № 2(10)–2019, 34–43 с.

ЗАХИСТ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Тож очікується, що спеціалізований суд, який фокусуватиме свою увагу виключно на одній категорії спорів, а також, маючи належне кадрове забезпечення, зможе суттєво скоротити строки розгляду відповідних справ;

- 3) *кадрове забезпечення (особливо щодо регіональних судів)*. Створення спеціалізованого суду, судді якого володітимуть спеціальними знаннями (матимуть спеціальну освіту, а також досвід практичної діяльності у якості адвокатів та/бо патентних повірених) матиме результатом підвищення рівня захисту прав;
- 4) *урахування специфіки правовідносин сфери до застосування способів захисту*. Ця проблема певною мірою вирішена у новому ГПК України, який у першу чергу зосереджує увагу суду на тому, що завданням господарського судочинства є вирішення судом спорів з метою ефективного захисту порушених прав;
- 5) *уніфікація практики застосування судами законодавства про інтелектуальну власність*.

Аналіз статистичної інформації судової влади лише за напрямом господарського судочинства дає підстави для висновку про те, що ІР-суд матиме достатній обсяг справ. Згідно зі Статистичним бюлетенем господарських судів України місцевими господарськими судами у І півріччі 2020 року була розглянута 191 справа щодо захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності; у І півріччі 2021 року — 326 (що на 170,7 % більше за попередній звітний період). За статистикою, у І півріччі 2020 року в апеляційному порядку було переглянуто 78 справ, а в І півріччі 2021 року вже на 165,4 % більше —

129 справ. Перегляд судових рішень у касаційному порядку: у І півріччі 2020 року — 53 справи, а в І півріччі 2021 року — 90 справ (що на 169,8 % більше, ніж у попередньому звітному періоді)⁴.

Старт аналізу окресленої проблематики варто давати з характеристики назви ІР-суду, до якої, як зазначають відомі науковці А. О. Кодинець та І. Ф. Коваль, є певні зауваження.

На думку А. О. Кодинця, «суд як орган, що здійснює правосуддя, загалом не займається вирішенням питань, у тому числі питань інтелектуальної власності. Будь-який судовий орган має бути спрямований на розгляд та вирішення спорів відповідної сфери, тому більш правильно вести мову про суд зі спорів інтелектуальної власності або суд у справах інтелектуальної власності, а не про суд з питань інтелектуальної власності» [5, 9]⁵.

Як підкреслює І. Ф. Коваль, «незвичною видається назва вказаного суду щодо застосування словосполучення «Вищий суд», адже вона створює помилкове враження його приналежності до судів касаційної інстанції, тоді як цей суд діятиме лише як суд першої та апеляційної інстанції, а касаційний розгляд спорів у сфері інтелектуальної власності здійснюватиметься, зокрема, Касаційним господарським судом у складі Верховного Суду. Отже, при обранні назви цього суду було застосовано принцип спеціалізації судів, а принцип інстанційності не враховано»⁶.

Підтримуючи в цілому наведені вище аргументи, зазначимо, що конструкція «Вищий спеціалізований суд» дала б змогу утворити суд, який забезпечує розгляд справ як суд першої та апеляційної інстанції в окремих категоріях справ. Концепт ІР-суду, обумов-

⁴ Статистичний бюлетень господарських судів України. https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/Buletен_1_pivr_2021_GS.pdf

⁵ Кодинець А. О. Захист прав інтелектуальної власності в умовах впровадження судової реформи. Підприємництво, господарство і право. 2018. № 3. С. 9–13.

⁶ Коваль І. Щодо правового статусу Вищого суду з питань інтелектуальної власності. Теорія і практика інтелектуальної власності. 2016. № 5. С. 39–44.

лений специфікою спорів (нематеріальні об'єкти, унікальність предмету кожної справи, у силу особливостей об'єкта права інтелектуальної власності, дослідження яких потребує застосування спеціальних знань, кількість справ, значимість справи для окремих галузей економіки, тощо) та об'єктивною кількістю справ і географією їх розгляду, визначив, імовірно, єдиний правильний шлях вирішення проблеми судової спеціалізації у цій сфері. Тим не менше, зважаючи на пропозиції про розширення компетенції ІР-суду конкурентними справами, питання зміни назви цього суду та його приналежності до «Вищих спеціалізованих судів» може знову постати на законодавчому порядку денному.

Досліджуючи питання організаційних засад ІР-суду, не можна залишити поза увагою його структуру, яка передбачає дію у складі самого суду — апеляційної інстанції. О. Коротун звертає увагу на те, що «перегляд судових рішень, прийнятих Вищим судом, здійснюватиме його ж Апеляційна палата — фактично суд переглядатиме свої ж рішення, відтак їй складно сказати, наскільки така модель буде ефективною. Крім того певні застереження вона висловлює щодо того, що Вищий суд керуватиметься виключно ГПК України. При цьому розгляд справ матиме певні особливості: учасниками процесу можуть бути не лише суб'єкти підприємницької діяльності, як того вимагає господарський процес, але й фізичні особи; органи державної влади та місцевого самоврядування братимуть участь у справах про визнання недійсними актів, які порушують права інтелектуальної власності»⁷.

Наведені проблеми беззаперечно потребують детального вивчення в тому числі й у зв'язку з конституційним по-

данням щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України «Про Вищий антикорупційний суд» від 7 червня 2018 року № 2447-VIII (З/349(20) 22.07.2020). Так, у вказаному конституційному поданні звернено увагу, зокрема, на низку проблем, як-то:

- 1) правова невизначеність у тому, чи поширюються адміністративні повноваження Голови Вищого антикорупційного суду на діяльність Апеляційної палати цього суду;
- 2) наділення Вищого антикорупційного суду повноваженням здійснювати правосуддя як суд апеляційної інстанції, тобто здійснювати перегляд судових рішень, ухвалених ним як судом першої інстанції, це свідчить про те, що по суті Вищий антикорупційний суд визначений судом, що встановлює законність своїх рішень, а тому не відповідає основній zasadі судочинства — забезпечення права на апеляційний перегляд справи⁸.

Рішення Конституційного Суду України за результатами розгляду цього конституційного подання має бути враховане в ході вирішення питань щодо правового забезпечення та організації діяльності ІР-суду. Тим не менше, на наше переконання, говорити про неконституційність норм про структуру ІР-суду, керуючись тим, що у його складі діє Апеляційна палата, не можна, оскільки процесуальним законом передбачено вимоги до звернення до апеляційної палати (апеляційної скарги), порядку її розгляду, ухвалення рішення та порядку його оскарження, а також гарантії діяльності суддів при розгляді апеляційної скарги.

Однак не можна не погодитися з тим, що питання організації діяльності ІР-суду потребують вирішення саме на законодавчому рівні, і досягнути цього

⁷ Коротун О. М. Захист прав інтелектуальної власності: сучасний стан розвитку процесуального законодавства. Прикарпатський юридичний вісник. 2019. № 3(28). С.101–105.

⁸ Конституційне подання щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України «Про Вищий антикорупційний суд» від 7 червня 2018 року № 2447-VIII (З/349(20) 22.07.2020). <https://ccu.gov.ua/novyna/konstytuciyini-podannya-standom-na-15-cherhvnya-2021-roku>.

ЗАХИСТ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

можливо шляхом передбачення низки законодавчих запобіжників, пов'язаних з розмежуванням та визначенням адміністративних функцій голови ІР-суду, взаємовідносин з головою Апеляційної палати, територіального розташування Апеляційної палати тощо. Прогнозуючи ймовірні ризики адміністративної субординації суддів Апеляційної палати голові суду, зазначимо, що принцип незалежності суду, як однієї з гілок влади, відображується в принципі незалежності суддів. Відтак, будь-яка формальна субординація суддів голові їх суду не може розглядатися як ризик порушення принципу незалежності суддів.

Аналізуючи перспективи створення ІР-суду, Оксана Блажівська зауважила, що «потрібно розглянути модель функціонування такого суду, яка б дозволила чіткіше дотримуватися принципу інстанційності», також спрогнозувала, що «після початку роботи Вищого суду з питань інтелектуальної власності виникне низка питань щодо повноважень суду та за якими правилами будуть розглядатися спори, віднесені до його компетенції». Вона також вважає, що «практиками і науковцями має бути обговорена ідея поєднання, унормування, згрупування та, за можливості, виокремлення норм спеціального матеріального законодавства в сфері інтелектуальної власності, а також процесуального, виділивши останній в спеціальний процесуальний закон (кодекс) інтелектуальної власності». На думку Оксани Блажівської, така конструкція уніфікації законодавства зробить його доступним і зрозумілим для подальшого застосування⁹.

Олена Штефан також акцентує на тому, що «запропонована модель діяльності ІР-суду поставила більше питань, аніж надала відповідей. Насамперед за-

лишається до кінця не вирішеним питання юрисдикції, яка визначена ч. 2 ст. 20 ГПК України, в якій розробники обмежилися лише вказівкою на категорії справ». До того ж О. О. Штефан наводить низку запитань, які наразі залишаються без відповіді: «який же спеціалізований суд і за правилами якого провадження буде розглядати спір про авторське право, що виник між фізичними особами; чи належать до цієї категорії спорів адміністративні спори, в яких відповідачем є суб'єкти владних повноважень і які раніше частково розглядали господарські чи місцеві загальні суди; хто має розглядати спори щодо протиправності дій, бездіяльності чи рішень у сфері інтелектуальної власності; хто має розглядати справи по ст. 51–2 КУпАП (порушення прав на об'єкти інтелектуальної власності)?»¹⁰

Питання уточнення юрисдикції ІР-суду постійно перебуває у фокусі уваги наукової спільноти. Так, у 2019 році за ініціативи Міністерства економіки України було розроблено Національну стратегію розвитку сфери інтелектуальної власності в Україні на період 2020 – 2025 роки, у якій зазначено, що визначений в ГПК України перелік справ, віднесених до юрисдикції цього суду, є неповним і до того ж цей перелік уможливорює неоднакове застосування судами норм щодо підвідомчості справ, зокрема, в частині відсутності підвідомчості ІР-суду справ, пов'язаних із притягненням винних осіб до адміністративної відповідальності; відсутністю серед суб'єктів у спорах щодо прав автора спадкоємців та осіб, яким автори чи їх спадкоємці передали свої авторські майнові права; незазначення у підвідомчості ІР-суду спорів про визнання договору щодо розпорядження майновими правами недійсними, при тому, що справи у спорах щодо укла-

⁹ Блажівська О. С. Аналіз судових систем інтелектуальної власності Франції, США, Німеччини та України, перспективи створення Вищого суду з питань інтелектуальної власності в Україні. *Право України*. 2016. № 11. С. 167–175.

¹⁰ Штефан О. О. Деякі питання юрисдикції вищого суду з питань інтелектуальної власності щодо спірних авторських правовідносин. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2018. № 1. С. 5–10.

дання, зміни, розірвання і виконання такого договору підвідомчі¹¹.

У законопроекті № 6487 запропоновано доповнити ч. 2 статті 20 ГПК України та поширити компетенцію ВСПВ, зокрема, на оскарження рішень, дій чи бездіяльності центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері інтелектуальної власності, Національного органу інтелектуальної власності та його Апеляційної палати, з визначених п. 2 ч. 2 статті 20 ГПК України питань; справи у спорах щодо прав суб'єктів авторського права; оскарження рішень митного органу, пов'язаних з веденням реєстру об'єктів права інтелектуальної власності, та щодо призупинення митного оформлення товарів, що порушують право інтелектуальної власності.

Слід також звернути увагу на те, що законопроектом № 6487 пропонується доповнити вже згадану статтю 20 ГПК частинами 3 та 4 такого змісту. ВСПВ розглядає справи у спорах, віднесених до його юрисдикції, незалежно від того, чи є учасником правовідносин, з яких виник спір, фізична особа, яка не є підприємцем. Якщо в позовній заяві об'єднано кілька вимог, пов'язаних підставами виникнення чи поданими доказами, одна з яких підлягає розгляду ВСПВ, а інша — господарським судом, справа розглядається ВСПВ. Наведені положення по своїй суті спрямовані на запобігання юрисдикційним колізіям з господарськими судами.

Однак до наведених питань юрисдикції долучається також питання віднесення до компетенції ІР-суду кримінальних справ. Ця теза наразі не отримала рішучої підтримки серед науковців та представників судової влади, проте більш уважне її дослідження видається перспективним, оскільки ми змушені констатувати стагнацію кримінального правового інституту захисту інтелекту-

альної власності. Пасивність правоохоронних органів, численні процесуальні вади, часте повернення справ на дорозслідування через недостатню компетентність слідчих має наслідком те, що правовласники відмовляються від цього способу захисту прав. У свою чергу, віднесення і кримінальних справ до компетенції ІР-суду могло б сприяти підвищенню стандартів захисту прав інтелектуальної власності в Україні.

Питання юрисдикції ІР-суду тісно пов'язане з проблемою доступу до правосуддя, на яку часто звертає увагу наукова спільнота. На думку Олександра Світличного та Владислава Суліми, Указ Президента України «Про утворення Вищого суду з питань інтелектуальної власності» не в повній мірі забезпечив доступність до правосуддя та не врахував принцип територіальності, який передбачає утворення судів з огляду на потребу наближення судочинства до людини (доступність судів). Цей принцип зумовлений потребою здійснення правосуддя на всій території України і доступності його для всього населення¹².

Не применшуючи значення цієї проблеми, звернемо увагу на те, що пандемія COVID-19 змусила таку консервативну гілку влади, як судова, до поступок у питанні процесу на користь сторін, а також сприяла впровадженню у процес цифрових комунікаційних інструментів, зокрема проведення судових засідань у режимі відеоконференції. На допомогу судовій владі в цьому питанні приходять і адвокатура. Національна асоціація адвокатів України і ТОВ «Ізікон Груп» підписали Меморандум про співпрацю з метою інтеграції комунікаційної платформи EasyCon, що використовується для організації відеоконференцзв'язку в судовому процесі, з Єдиним реєстром адвокатів України. Відповідно до меморандуму адвокати через особистий кабінет на сайті НААУ

¹¹ Національна стратегія розвитку сфери інтелектуальної власності в Україні на період 2020–2025 роки. <http://strategyip.info/>.

¹² Світличний О., Сулім В. Про деякі проблеми удосконалення господарського процесуального законодавства. Публічне право. 2018. № 1 (29). С. 196–202.

отримають функціонал системи відео-конференцв'язку для участі в судових засіданнях та конфіденційного спілкування з клієнтами та між собою¹³. Зважаючи на викладене, переконані, що попри те що локація ІР-суду передбачена в місті Києві, застосування сучасних комунікаційних технологій забезпечить повноцінне дотримання принципу доступу до правосуддя.

Зауважимо, що Ю. С. Канарик і М. Ю. Банк серед проблемних питань діяльності Вищого суду з питань інтелектуальної власності називають такі: «проблема професійності майбутніх суддів (до кандидатів на посаду судді ІР-суду з числа суддів не висувається вимога досвіду розгляду спеціалізованих ІР-спорів); відсутність конструкції непозовного провадження у ГПК; відсутність у процесі спеціаліста (радника), який володіє спеціальними знаннями з практики застосування законодавства у сфері інтелектуальної власності»¹⁴.

Зазначені зауваження щодо проблем ІР-суду беззаперечно заслуговують на увагу, тим більше, що, наприклад, така категорія справ, як визнання торговельної марки добре відомою, не може обмежуватися виключно позовним провадженням, оскільки не завжди може бути пов'язана із застосуванням вимог щодо порушення права як підстави звернення до суду за захистом.

Крім того, у законопроекті № 6487 враховано питання спеціалізації суддів ВСПВ, оскільки в ньому зазначається, що на посаду судді першої інстанції цього суду може бути призначений громадянин України, який відповідає вимогам до кандидатів на посаду судді, передбаченим Законом України «Про судоустрій і статус суддів», а також відповідає одній з таких вимог: 1) має стаж роботи на посаді судді щодо розгляду справ у галузі права інтелектуальної

власності щонайменше три роки або має стаж роботи на посаді судді не менше п'яти років; 2) має досвід професійної діяльності представника у справах інтелектуальної власності (патентного повіреного) щонайменше п'ять років; 3) має досвід професійної діяльності адвоката щодо здійснення представництва в суді у справах щодо захисту прав інтелектуальної власності щонайменше п'ять років; 4) має науковий ступінь у галузі знань (наук), пов'язаних зі сферою інтелектуальної власності, та стаж наукової роботи у цій сфері щонайменше п'ять років; 5) має досвід діяльності атестованого судового експерта у сфері інтелектуальної власності щонайменше п'ять років. Для судді Апеляційної палати законопроект містить більш суворі вимоги щодо їх рівня професійності (ст. 6 проекту закону «Про Вищий суд з питань інтелектуальної власності»).

Щодо пропозиції введення до процесу спеціаліста (радника), який володіє спеціальними знаннями, то, на наше переконання, така пропозиція потребує більш детального опрацювання, оскільки створення спеціалізованого суду передбачає наявність у суддів відповідних спеціальних знань у сфері інтелектуальної власності. Стосовно технічних знань, то в цих питаннях можуть прийти на допомогу судові експерти, яких сторони або суд мають право залучити для підготовки відповідного висновку.

Аналізуючи проблеми утворення ІР-суду, доцільно звернутися до позиції судової влади. Так, Віктор Москаленко, суддя, заступник Голови Вищого господарського суду України у відставці, переконаний, що «завершення конкурсу на зайняття вакантних посад суддів ІР-суду на підставі чинного законодавства недостатньо. Необхідним є прийняття окремого закону, що відповідатиме Конституції України та Закону України

¹³ В Особистому кабінеті адвоката з'являться можливості системи EasyCon // [Електронний ресурс]. <https://unba.org.ua/news/6855-v-osobistomu-kabineti-advokata-z-yavlyat-sya-mozhливosti-sistemi-easy-con.html>.

¹⁴ Канарик Ю. С., Банк М. Ю. Юрисдикція суду з питань інтелектуальної власності. *Young Scientist*. 2018. № 6 (58). С. 185–187.

«Про судоустрій і статус суддів», відповідно до яких «суд утворюється, реорганізовується і ліквідується законом». Серед іншого, на його думку, такий закон повинен містити норми про статус, правові засади діяльності, склад, повноваження, завдання суду, інформацію, за яких умов суд розпочинає свою роботу. Також повинен містити норми про Апеляційну палату ІР-суду: про забезпечення її неупередженості та незалежності, а також про розміщення цього суду та його автономне забезпечення. Крім того, з початком діяльності ІР-суду суди цивільної, господарської, адміністративної юрисдикції мають звершити розгляд відкритих проваджень, а нові позовні заяви повинні подаватися до новоутвореного суду¹⁵. Зважаючи на те що В. С. Москаленко є співавтором законопроекту № 6487, ці положення отримали своє відображення в ньому.

Такий закон має визначити засади його організації та діяльності, спеціальні вимоги до суддів та гарантії їхньої діяльності. Окрім того, у законі варто уточнити статус Апеляційної палати ІР-суду, подбати про забезпечення дотримання принципів незалежності та неупередженості в діяльності Апеляційної палати (що може бути забезпечено шляхом виділення окремої будівлі, передбачення належного фінансового забезпечення тощо). Саме такий підхід передбачено у законопроекті № 6487, яким пропонується, що Апеляційна палата Вищого суду з питань інтелектуальної власності не може розміщуватися в будівлі, у якій ВСПІВ здійснює правосуддя як суд першої інстанції (ст. 9 проекту закону «Про Вищий суд з питань інтелектуальної власності»).

Початку роботи ВСПІВ присвячено п. 6 Прикінцевих та перехідних положень проекту закону «Про Вищий суд з питань інтелектуальної власності».

Має бути урегульовано перехідний період: порядок завершення розгляду справ, що розглядаються іншими судами, уточнено межі юрисдикції ІР-суду, зокрема у справах про визнання недійсним рішень Мінекономіки, Національного органу інтелектуальної власності, охоронних документів; оскарження рішень митних та податкових органів; притягнення до адміністративної відповідальності, а також слід визначити умови, за яких суд розпочне діяльність.

У зв'язку з цим зазначимо, що у законопроекті № 6487 запропоновано доповнити ч. 2 статті 20 ГПК України та поширити компетенцію ВСПІВ, зокрема, на оскарження рішень, дій чи бездіяльності центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері інтелектуальної власності, Національного органу інтелектуальної власності та його Апеляційної палати, з визначених п. 2 ч. 2 статті 20 ГПК України питань; справи у спорах щодо прав суб'єктів авторського права; оскарження рішень митного органу, пов'язаних з веденням реєстру об'єктів права інтелектуальної власності, та щодо призупинення митного оформлення товарів, що порушують право інтелектуальної власності.

Слід також звернути увагу а те, що законопроектом № 6487 пропонується доповнити вже згадувану статтю 20 ГПК частинами 3 та 4 такого змісту. Вищий суд з питань інтелектуальної власності розглядає справи у спорах, віднесених до його юрисдикції, незалежно від того, чи є учасником правовідносин, з яких виник спір, фізична особа, яка не є підприємцем. Якщо в позовній заяві об'єднано кілька вимог, пов'язаних підставами виникнення чи поданими доказами, одна з яких підлягає розгляду Вищим судом з питань інтелектуальної власності, а інша — господарським судом, спра-

¹⁵ Суд у смартфоні: ІР-суд може стати пілотним проектом для повноцінного впровадження е-суду на базі ЕСІТС. URL: <https://pravo.ua/sud-u-smartfoni-ir-sud-mozhe-stati-pilotnim-proiektom-dlja-povnocinnogo-vprovodzhennja-e-sudu-na-bazi-iesits/> (дата доступу 08.02.2021).

ва розглядається ВСПІВ. Наведені положення по своїй суті спрямовані на запобігання юрисдикційним колізіям з господарськими судами.

Важливим з точки зору оперативності формування складу ВСПІВ є положення п. 3 Прикінцевих та перехідних положень проекту закону «Про Вищий суд з питань інтелектуальної власності», згідно з яким Вища кваліфікаційна комісія суддів України відповідно до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» завершує конкурси, розпочаті до набуття чинності цим законом щодо посад суддів ВСПІВ та його Апеляційної палати, за правилами, які діяли на день початку таких конкурсів та з урахуванням вже проведених етапів таких конкурсів, і за результатами проведених конкурсів призначаються судді ВСПІВ та Апеляційної палати цього суду.

Щодо завершення розгляду справ, які віднесено до юрисдикції ВСПІВ іншими судами, то відповіді на ці питання містяться також у п. 7–8 Прикінцевих та перехідних положень проекту закону «Про Вищий суд з питань інтелектуальної власності», якими встановлено, що справи, віднесені до юрисдикції цього суду, провадження у яких відкрито судами першої та апеляційної інстанцій до початку роботи ВСПІВ, розглядаються у відповідному суді за процесуальними правилами, які діяли до набуття чинності цим законом. Якщо до початку роботи ВСПІВ провадження у справі, віднесеній до його юрисдикції, судом першої та апеляційної інстанції не було відкрито, суди відповідні матеріали передають до ВСПІВ за розпорядженням керівника апарату суду, до якого вони подані, протягом тридцяти днів з дня початку роботи ВСПІВ.

Разом з тим ВСПІВ звісно не є ізольованою від судової системи установою, його рішення можуть бути оскаржені у вищих судових інстанціях країни, і саме цим питанням присвячено окремі норми законопроекту № 6487. Так, касаційний перегляд судових рішень у справах, віднесених до юрисдикції ВСПІВ, розгляд

яких не закінчено до початку роботи ВСПІВ, здійснюється за правилами Господарського процесуального кодексу України, на підставі якого ухвалено оскаржувані судові рішення. Касаційний перегляд судових рішень у справах, віднесених до юрисдикції ВСПІВ, за касаційними скаргами, які надійшли до Верховного Суду України та щодо яких не відкрито провадження після початку роботи ВСПІВ, здійснюється за правилами Господарського процесуального кодексу України (п. 11–12 Прикінцевих та перехідних положень проекту закону «Про Вищий суд з питань інтелектуальної власності»).

Таким чином робота з текстом законопроекту № 6487 потребує широкого публічного обговорення, погодження зі стейкхолдерами, опрацювання та врахування зауважень і пропозицій, у тому числі з боку науковців, суддівського корпусу та адвокатської спільноти, дотримання парламентської процедури тощо.

Утім не виключено, що запуск роботи ВСПІВ може відбутися наприкінці 2022 року.

Однак навіть Закон України «Про Вищий суд з питань інтелектуальної власності», який повинен вирішити наведені вище організаційні питання, є не єдиним актом, що забезпечить ефективну діяльність ІР-суду. Поряд з цим, Господарський процесуальний кодекс України повинен бути приведений у відповідність до Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. Наразі національне процесуальне законодавство не передбачає положень щодо можливості витребування судом інформації про походження і мережі розповсюдження товарів чи послуг, що порушують право інтелектуальної власності, застосування попередніх судових заборон щодо посередників, чії послуги використовуються відповідачем при порушенні права інтелектуальної власності, можливості застосування разового гро-

шового стягнення замість способів захисту, можливості доведення до загально-відома інформації щодо порушення прав інтелектуальної власності та змісту судового рішення.

Підсумовуючи наше дослідження, зазначимо, що створення та діяльність ВСПІВ є не просто сучасним загальноєвропейським трендом, воно обумовлене поглибленням економічної глобалізації та швидким розвитком техноло-

гічних інновацій, що не лише сприятиме створенню ефективного механізму у сфері захисту інтелектуальної власності в Україні а й у разі інтегрованості цього суду в систему міжнародної юстиції матиме результатом інтернаціоналізацію та відкритість захисту інтелектуальної власності в європейському просторі загалом. ●

Список використаних джерел / List of references

1. Про Стратегію розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021-2023 роки: Указ Президента України від 11 червня 2021 року № 231/2021. № 113. Урядовий кур'єр офіційне видання від 15.06.2021.
2. Новіков І. Вищий IP-суд має розв'язати безліч проблем, але поки сам залишається проблемою. URL: <https://zib.com.ua/ua/>.
3. Андросчук Г. О., Работягова Л. І. Єдиний патентний суд ЄС: організаційні та економіко-правові засади функціонування // Наука технології інновацій № 2 (10), 2019, 34–43 с.
4. Статистичний бюлетень господарських судів України. URL: <https://supreme.court.gov.ua>.
5. Кодинець А. О. Захист прав інтелектуальної власності в умовах впровадження судової реформи. // Підприємництво, господарство і право. 2018. № 3. С. 9–13.
6. Коваль І. Ф. Щодо правового статусу вищого суду з питань інтелектуальної власності / І. Ф. Коваль // Теорія і практика інтелектуальної власності. 2016. № 5. С. 39–44. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Triv_2016_5_5.
7. Коротун О. М. Захист прав інтелектуальної власності: сучасний стан розвитку процесуального законодавства. // Прикарпатський юридичний вісник. 2019. № 3 (28). С. 101–105.
8. Конституційне подання щодо відповідності Конституції України (конституції) Закону України «Про Вищий антикорупційний суд» від 7 червня 2018 року № 2447-VIII (3/349(20) 22.07.2020). URL: <https://ccu.gov.ua/nouyna/konstytuciyuni-podannya-stanom-na-15-chervnya-2021-roku>.
9. Блажівська О. Є. Аналіз судових систем інтелектуальної власності Франції, США, Німеччини та України, перспективи створення Вищого суду з питань інтелектуальної власності в Україні. // Право України. 2016. № 11. С. 167–175.
10. Штефан О. О. Деякі питання юрисдикції вищого суду з питань інтелектуальної власності щодо спірних авторських правовідносин. // Теорія і практика інтелектуальної власності. 2018. № 1. С. 5-10.
11. Національна стратегія розвитку сфери інтелектуальної власності в Україні на період 2020 – 2025 років. URL: <http://strategyip.info>.
12. Світличний О., Сулим В. Про деякі проблеми удосконалення господарського процесуального законодавства. // Публічне право. 2018. № 1 (29). С. 196–202.
13. В Особистому кабінеті адвоката з'являться можливості системи Easy-Cop. URL: <https://unba.org.ua>.

14. Канарик Ю. С., Банк М. Ю. Юрисдикція суду з питань інтелектуальної власності // *Young Scientist*. 2018. № 6 (58). С. 185–187.
15. Суд в смартфоні: IP-суд може стати пілотним проектом для повноцінного впровадження е-суду на базі ЄСІТС. URL: <https://pravo.ua/sud-u-smartfoni-ir-sud-mozhe-stati-pilotnim-proiektom-dlja-povnocinnogo-vprovadzhennja-e-sudu-na-bazi-iesits/> (data dostupu 08.02.2021).
1. Pro Stratehiiu rozvytku systemy pravosuddia ta konstytutsiinoho sudochynstva na 2021-2023 roky: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 11 chervnia 2021 roku № 231/2021. № 113. Uriadovyi kurier ofitsiine vydannia vid 15.06.2021.
2. Novikov I. Vyshchy IP-sud maie rozviazaty bezlich problem, ale poky sam zalyshtaietsia problemoiu. URL: <https://zib.com.ua/ua/>.
3. Androshchuk H. O., Rabotiahova L. I. Yedynyi patentnyi sud YeS: orhanizatsiini ta ekonomiko-pravovi zasady funktsionuvannia // *Nauka tekhnologii innovatsii* № 2 (10), 2019, 34–43 s.
4. Statystychnyi biuleten hospodarskykh sudiv Ukrainy. URL: <https://supreme.court.gov.ua>.
5. Kodynets A. O. Zakhyst prav intelektualnoi vlasnosti v umovakh vprovadzhennia sudovoi reformy. // *Pidpriemnytstvo, gospodarstvo i pravo*. 2018. № 3. S. 9–13.
6. Koval I. F. Shchodo pravovoho statusu vyshchoho sudu z pytan intelektualnoi vlasnosti / I. F. Koval // *Teoriia i praktyka intelektualnoi vlasnosti*. 2016. № 5. S. 39–44. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tpiv_2016_5_5.
7. Korotun O. M. Zakhyst prav intelektualnoi vlasnosti: suchasnyi stan rozvytku protsesualnogo zakonodavstva. // *Prykarpatskyi yurydychnyi visnyk*. 2019. № 3 (28). S. 101–105.
8. Konstytutsiine podannia shchodo vidpovidnosti Konstytutsii Ukrainy (konstytutsii) Zakonu Ukrainy «Pro Vyshchy antykoruptsiyni sud» vid 7 chervnia 2018 roku № 2447-VIII (3/349(20) 22.07.2020). URL: <https://ccu.gov.ua/novyna/konstytuciyni-podannya-standom-na-15-chervnya-2021-roku>.
9. Blazhivska O. Ye. Analiz sudovykh system intelektualnoi vlasnosti Frantsii, SShA, Nimechchyny ta Ukrainy, perspektyvy stvorennia Vyshchoho sudu z pytan intelektualnoi vlasnosti v Ukraini. // *Pravo Ukrainy*. 2016. № 11. S. 167–175.
10. Shtefan O. O. Deiaki pytanntia yurysdyktsii vyshchoho sudu z pytan intelektualnoi vlasnosti shchodo spirnykh avtorskykh pravovidnosyn. // *Teoriia i praktyka intelektualnoi vlasnosti*. 2018. № 1. S. 5-10.
11. Natsionalna stratehiia rozvytku sfery intelektualnoi vlasnosti v Ukraini na period 2020 – 2025 rokiv. URL: <http://strategyip.info>.
12. Svitlychnyi O., Sulym V. Pro deiaki problemy udoskonalennia hospodarskoho protsesualnogo zakonodavstva. // *Publichne pravo*. 2018. № 1 (29). S. 196–202.
13. V Osobystomu kabineti advokata ziauliatsia mozhlyvosti systemy EasyCon. URL: <https://unba.org.ua>.
14. Kanaryk Yu. S., Bank M. Yu. Yurysdyktsiia sudu z pytan intelektualnoi vlasnosti // *Young Scientist*. 2018. № 6 (58). С. 185–187.
15. Суд в смартфоні: IR-суд може стати пілотним проектом для повноцінного впровадження е-суду на базі YeSITS. URL: <https://pravo.ua/sud-u-smartfoni-ir-sud-mozhe-stati-pilotnim-proiektom-dlja-povnocinnogo-vprovadzhennja-e-sudu-na-bazi-iesits/> (data dostupu 08.02.2021).

Надійшла до редакції 22.03.2022 року

Drozdov A., Pototsky M. Legal and organizational principles of creation high court of intellectual property. Analysis of the legal and organizational support for the establishment of the High court of intellectual property revealed a scientific problem regarding the lack of implementation of the constitutional provision according to which higher specialized courts may act in accordance with the law, the absence of the Law of Ukraine «On the High Court of Intellectual Property» procedural norms that should ensure the activities of this court to hear cases on intellectual property rights.

The purpose of the article is to analyze the key legal and organizational issues of the creation of IP-court, the main provisions of the draft special law on this court, identify gaps in procedural law, and develop proposals for their content.

To achieve this goal, the history and main problems of the establishment and operation of IP-court, international experience of this judicial body, the draft Law of Ukraine «On the High Court of Intellectual Property», some provisions of legal acts of the European Union.

The main theoretical and practical problems that actualize the urgency of the beginning of IP-court activity are formulated. It is noted that in view of the European integration vector of Ukraine's legal system, the administration of justice will be largely conditioned by legal acts of the European Union, so it is advisable to provide this court with procedural tools inherent in EU law.

It is concluded that the creation and operation of IP-Court is due to the deepening of economic globalization, dynamic development of technological innovation, which in the case of integration of the Court into the international justice system will lead to internationalization and openness of intellectual property protection in the European space.

Keywords: litigation, intellectual property law, High Court of Intellectual Property, European Union law